

સુપ્રભાતમ્
સુરેશ પ્રા. ભટ્ટ
ફોન : ૨૩૨૨૨૨૫૫

જૂહો વિશ્વાસ આપી દેશને મંતરી જાય છે,
બનાવટ કરી, કાચદાને વેતરી જાય છે
ખોતરી જાય સંબંધી, ખેતરી જાય બચાવે -
ઘટાલીયન પ્રજા, રાષ્ટ્રને છેતરી જાય છે!
(વિશ્વાસઘાત)

પેટ માં પેસી,
કરે પગ પહોળા -
ઘટાલીયનસા!

વેવાઈ પક્ષે
ફેરવી નાખી ટોપી -
ઘટાલીયનસા!

ચિંતન

વૃદ્ધાંત નોનૂલચતિ પ્રભવજનો, મુદ્દની નીચે: પ્રહતાનિ સર્વત: ।
સમુદ્ધિજ્ઞાનેવ તરુનભાદ્યતે મહાભદ્રસ્વેન કરોતિ વિક્રમમ્ ॥

સુભાષિત રત્ન ભાંડગારના બીજા પ્રકરણ 'સામાન્ય નીતિ'નો આ સ્લોક છે :
'જેરથી વાતો તોફાની પવન કૂણાં અને નીચાં નમેલાં તણખલાંઓને કંઈ નુકશાન પહોંચાડતો નથી અથવા તણખલાંઓને ઉમેડી નાખતો નથી; પણ મોટાં અને ઊંચાં અને (કેસલ ઘડવાનાં) એનાં વૃક્ષોને ઉમેડી નામે છે અથવા હાનિ કરે છે કારણ કે મોટા-મહાજનો-મોટા અને અભિમાની લોકો પર જ પરાક્રમ કરે છે.'

જયારે સાલસ સ્વભાવના, સદાચ નમ્ર રહી ભૂલ સ્વીકારી શકાતા યાચનાર કે આપનાર નમ્ર વિવેકી લોકો સદાચ સૌને ગમે છે. એને કોઈ કંઈ જ નુકશાન પહોંચાડતું નથી.
આ વાત સમજાવવા માટે અહીં વાવાગોડાંનું દૃષ્ટાંત આપી સમજાવ્યું છે કે તોફાન સામે અડગ-ટટાર વૃક્ષોને તોફાન ઉમેડી ફેંકી દે છે પણ નમ્ર નાના ઘાસ-તણખલાં પવનની દિશામાં નમી જાય છે અને તોફાન પછ કંઈ કરતું નથી.

સુવિચાર

- જિંદગી ટૂંકી હોય છે પણ એમાં રહેલી કલા અમર હોય છે - **હિપોક્રેટિસ**
- પત્નીની પવિત્રતા, મિત્રની મૈત્રી, સેવકની નિષ્ઠા, આટલાંની કસોટી કરી લેવી ખેંચએ - **ચાલકચ**
- સૌને પુરુષ જેટલી મામૂલી ગણી છે એટલું જ એનું પુરુષાતન મામૂલી બન્યું છે - **પ્રવેશક મેવાલી**
- કોઈ પણ કાન્ટની નહીં ઉપર, ચિંતાને પુલ બાંધી આખો હોય એવું કદી જોવામાં નથી આવ્યું - **રુઢિની**
- મારી સફળતાના પાયામાં નિષ્ફળતાઓ ભરી છે - **બોનાપાર્ટન ફેંકબી**
- સુવાનીમાં આશરો આશાના, વૃદ્ધાવસ્થામાં સ્મરણોનો-આશા એટલે શ્રદ્ધાની માતા-આશા એટલે જગતના સપનું - **મેચુ ધિચોર**
- આપણું ક્ષેત્ર 'સત્ય' કોઈ જોઈએ-સુખ નહીં - **સુકશાન**

બોધ કથા

આજકાલ વેપારીઓ-બિહારો-કર્મચારી નેતાઓ બધા જ બે બે નબરો આવક-ખાતાં રાખે છે અને કરચોરી કરે જ છે જે 'ન પકડાય' તે ચતુર અને હોશિયાર પણ હશે છે.
બાદશાહ અને બીરબલ ઇન્કમટેક્સના દરોડાની ચર્ચા કરતા હતા. બાદશાહ કહે, મારી નબર નીચેથી કોઈ જ ચોરી કરી ન શકે!
બીરબલ કહે, એવું નથી, સોની અને દરજીને કોઈ ન પહોંચે, એ તમારી આંખ નીચેથી પણ ઘારે તો ચોરી કરી જ લે...!
બાદશાહ શરત મૂકી. બીરબલે એક હોશિયાર દરજીને બોલાવ્યો. બાદશાહે પોતાના મહેલમાં જ નબર સામે દરજીને બેસાડ્યો અને સવારથી સાંજ સુધી બેગમની મલમલની પાંચ ચોળી સિવાયનાં આદેશ આપ્યો. બહાર નિકળવું નહીં. એક ઓરડામાં જ રહી સાંજી સિવાયનાં એક સાંજે જ આવ્યો તવાસી લેવાનો, એવું નક્કી થયું!
દરજી કામે બેઠો-રાખએ બધો રાખ્યો-બપોરે દીકરો આવ્યો, દૂરથી જ વાત કરવાની હતી, ઘેર મહેલના આવ્યા છે એક કલાક માટે ઘરે આવી જાય. દરજીએ ના પાડી રાખનો આદેશ છે, મારાથી નહીં અવાચ-દીકરાએ જીદ કરી દરજીએ ગુસ્સે થઈ દૂરથી પોતાના જોડો તેના તરફ ફેંક્યો. પણ દીકરો માન્યો નહીં એણે આગ્રહ ચાલુ જ રાખ્યો. દરજીએ બીજો જોડો માર્યો. દીકરો બંને જોડા ઉપાડી નાહો!
સાંજે કામ પૂરું થયું. તવાસી થઈ, દરજી પાસેથી કંઈ ન મળ્યું. રાખ હવે મૂકે તાવ દે એના પહેલાં બીરબલે કહ્યું. બે મીટર મલમલ દરજીને ઘેર પહોંચી ગયું છે?
રાખએ કહ્યું, ગુનો માફ કરીશ, પણ ચોરીની રીત કહે, દરજી કહે ગુસ્સે થઈ બૂટ માર્યા - એમાં અર્ધ-અર્ધ મીટર હતું.

પરીક્ષામાં ભાષાકીય નિયંત્રણને પરિણામે ભારતની સનદી સેવાઓમાં “ચોક્કસ” વર્ગમાંથી આવતાં ઉમેદવારો જ લાભ ઉઠાવી શકશે

કેટલાંક સમાચારોની આદત હોય છે, કલાસમાં હાજર હોય તો પણ છેલ્લી બેઠા પર બેઠેલા ઇન્સ્ટ્રુક્ટર શાયલન્ટ હોકરોની જેમ ચૂપચાપ બેસી રહેવાની. આવા જ એક સમાચાર દિલ્લીના દીવપુર હાઉસથી આખા દેશ પર પ્રાટક્યા છે. સમાચાર રાજકીય નથી એટલે એને ચર્ચાનો રંગ ચડાવવો નથી. પરંતુ છે અગત્યનાં જેની છેલ્લાં એક બે વરસથી વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે ચર્ચા ચાલતી હતી તે ફેરફારો સાથે યુ.પી.એસ.સી. કે સંઘ લોક સેવા આયોગે પરીક્ષા માટેનું નોટીફિકેશન બહાર પાડ્યું અને છેલ્લા મહિનાથી નિર્ધારિત તારીખ કરતાં મોડી પડેલી બહેરત વાંચવામાં હવતો આશાવાન આંખો વ્યસ્ત બની ગઈ.

પરિવર્તન એ સમયની જરૂરિયાત છે અને ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસીસ કે અખિલ ભારતીય સેવાઓ પરિવર્તનોનાં પડકારને ઝીલતી સેવાઓ છે. આઈ.એ.એસ. અને આઈ.પી. એસ. જેવા પદોની પ્રચલિત અને લોકપ્રિય સનદી સેવાઓ સમગ્ર દેશભરનાં યુવાનો જ નહીં, તેમનાં પરિવારોની આંખોમાં પણ સપનાઓનું આકાશ ફેલાવે છે. કઠોર પરિશ્રમ, દુર મનોબળ અને દીરઘજાન ફળ રૂપે મળતી આ સેવાઓનો રૂચાળ અને મોભો તેમજ સમાજનાં વિવિધ પાસાઓને સ્પર્શતી સત્તા મોટા ભાગનાં યુવાનોને આકર્ષે છે. પરંતુ યુ.પી.એસ.સી.નાં નવાં નિર્ણય પછી ભારતનો કેટલાંક વર્ગનાં સપનાં અને હકીકત વચ્ચેનું અંતર વધી ગયું છે.

વર્ષ ૨૦૧૨ સુધી પિલિસ, મેઈસ અને ઇન્સ્ટ્રુક્ટર સદીનાં ત્રણ તબક્કામાં લેવાતી સિવિલ સર્વિસ એક્ઝામિનેશન અનુસૂચિત-૮માં સુચવેલી કોઈ પણ ભાષા પૈકી એક ભાષામાં આપી શકાતી હતી પરંતુ નવો નિયમ વિચિત્ર છે અને ક્યું ખરું તર્કહીન છે.

નવા નિયમ મુજબ ઉમેદવાર અંગ્રેજી અથવા હિન્દીમાં જ પરીક્ષા આપી શકશે - ઉપરાંત પરીક્ષામાં ભાષાનાં માધ્યમ તરીકે ઉમેદવારનાં ગ્રેજ્યુએશનનાં માધ્યમને ધ્યાનમાં રાખવામાં આવશે. સામાન્યતઃ દેશભરમાં એક સામાન્ય પ્રથા એ મુજબની છે. જેમાં પ્રાદેશિક ભાષાકીય માધ્યમમાં સ્કૂલિંગ કરેલ વિદ્યાર્થીઓ જયારે

“અભિવ્યક્તિની સ્વતંત્રતા” પર અપભ્રંશ કરીને કાપ છે, મીઠા પાણીની માછલીને ખારા પાણીમાં નાખવાથી એ તરે જ એ જરૂરી નથી. મીઠા પાણીની માછલીને ખારા પાણીની માછળી સાથે ખારા દરિયામાં જ કોમ્પિટિશનમાં ઉતારવામાં આવે એ એક પ્રકારની છેતરપટ્ટી જ કહેવાય - અસવરની સમાનતાનો ભંગ.

વ્હોલવાઈસેશનનાં સમયમાં અંગ્રેજીનું મહત્વ પાનનાં ગલ્લાંને પેલેસ કહેતો ગલ્લાવાળો પણ સમજી ગયો છે પરંતુ તેનો વિચારદીન અમલ માણસની વિચાર પ્રક્રિયાને અવરોધી શકે છે. અંગ્રેજીમાં દક્ષતા ચકાસવા પરીક્ષામાં અંગ્રેજીનાં પ્રશ્નપત્રનું પ્રાવધાન છે જ - ઉમેદવારની ભાષાકીય ક્ષમતા તેમાં જ ચકાસી લેવામાં આવે છે તો પછી સમગ્ર પરીક્ષાને ભાષાકીય અવરોધથી રાજ્ય કરવાનો ભારત જેવા બહુભાષીય દેશમાં કોઈ વિશેષ અર્થ સરતો નથી.

હવે, આગળ શું? તેવા અનેક પ્રશ્નો ચર્ચા અને ચિંતાના કેન્દ્રમાં છે. વર્ષો સુધી પ્રાદેશિક ભાષામાં તૈયારી કરનાર ૨૯ વર્ષનાં ઉમેદવાર કે આ જ વરસે છેલ્લો “અટેમ્પ્ટ” આપનાર ઉમેદવારની સ્થિતિ કફોડી બની છે. પરિવર્તન એ એકાએક ઘટતી “ઘડના” નથી પણ ક્રમશઃ ચાલતી “પ્રક્રિયા” છે - આ બંનેનાં અર્થનું વિશ્લેષણ ઉમેદવારો અને યુ.પી.એસ.સી. બંનેએ કરવાની જરૂર છે...!!

... અને છેલ્લે તૈયારી કરતાં વિદ્યાર્થીઓને... જો ઘરમાં ઘૂસવાનાં દરવાજા બંધ હોય તો ચિંતા ના કરો - બારીઓ તો છે જ!!

તારી હાક સુણી કોઈ ના આવે, તો એકલો જાને રે...
-ch9723367947@yahoo.com

કોફી હાઉસ
- ઉત્સવ પરમાર

UPSC ની નવી “પેટર્ન” અજબ દાસ્તાં હે યે...

“અભિવ્યક્તિની સ્વતંત્રતા” પર અપભ્રંશ કરીને કાપ છે, મીઠા પાણીની માછલીને ખારા પાણીમાં નાખવાથી એ તરે જ એ જરૂરી નથી. મીઠા પાણીની માછળી સાથે ખારા દરિયામાં જ કોમ્પિટિશનમાં ઉતારવામાં આવે એ એક પ્રકારની છેતરપટ્ટી જ કહેવાય - અસવરની સમાનતાનો ભંગ.

ડાયાબીટીસથી શરીરનું કયું અંગ પ્રભાવિત થાય છે?

વિષય : વિજ્ઞાન

(૧) ‘પૃથ્વીના જે ભાગોમાં જીવન શક્ય હોય તે ‘જીવાવરણ’ કહેવાય છે આ વિધાન કયા વિધાનનું છે?
(અ) હેન્સ કેરોલ (બ) દા સંમન (ક) હચિન્સન (ડ) એન્ડ્રીયોલ

(૨) સુનામી ઉદ્ભવવાનું મુખ્ય કારણ કયું છે?
(અ) જ્વાળામુખી (બ) ટોર્નેડો (ક) ચક્રવાત (ડ) ભૂકંપ

(૩) સૂર્યનાં પારજંબલી કિરણોથી આપણું રક્ષણ કયો વાયુ કરે છે?
(અ) નાઈટ્રોજન (બ) હાઈડ્રોજન (ક) ઓક્સિજન (ડ) ઓઝોન

(૪) ‘હેરિફેન’ નામના ચક્રવાત સૌથી વધારે કયાં દેખાય છે?
(અ) કેરેબીયન સમુદ્ર (બ) યુ.એસ.એ. (ક) ચીન (ડ) ઓસ્ટ્રેલિયા

(૫) બર્ડફ્લુ (એચીઆઈ ૧) નું કારણ કયો વાયુ કરે છે?
(અ) H₂N₂ (બ) H₂N₃ (ક) N₂H₄ (ડ) N₂H₅

(૬) માણસના બ્લડગ્રુપને નક્કી કરવામાં નીચેનામાંથી શું મદદ રૂપ બને?
(અ) પ્લાઝમા સેલ (બ) વ્હાઈટ બ્લડ સેલ (ક) પ્લેટ લેટ્સ (ડ) રેડ બ્લડ સેલ

(૭) એન્ટાર્કટીકામાં ભારતનાં ત્રીજા સંશોધનનું નામ શું?
(અ) મૈત્રી (બ) ધર્મરિયન (ક) સ્વાગત (ડ) ભારતી

(૮) ભોપાલ ગેસ દુર્ઘટનાના કયા ગેસનાં કારણે થઈ હતી?
(અ) મિથાઈલ આઈસોસાયનેટ (બ) કાર્બન ડાયોક્સાઈડ (ક) કાર્બન મોનોક્સાઈડ (ડ) સલ્ફર ડાયોક્સાઈડ

(૯) સૌથી વધુ ધ્વનિ પ્રદૂષણ નીચેનામાંથી કયા કારણે થાય છે?
(અ) વાહનોનો ટ્રાફિક (બ) પોપ મ્યુઝિક (ક) લાઉડ સ્પીકર (ડ) જેટ વિમાન ઉડવાથી

(૧૦) ડાયાબીટીસથી શરીરનું કયું અંગ પ્રભાવિત થાય છે?
(અ) હૃદય (બ) યકૃત (ક) સ્વાદુપિંડ (ડ) ફેફસાં

(૧૧) સાબુનાં ફીણમાં દેખાતા અનેકવિધ રંગોનું કારણ છે?
(અ) પ્રકાશનું પરાવર્તન (બ) પ્રકાશનું વક્રીભવન (ક) પ્રકાશનું વ્યતિકરણ (ડ) આમાંથી કોઈ નહીં

(૧૨) નીચેનામાંથી કયું ખનિજ એલ્યુમિનિયમની બનાવટમાં વપરાય છે?
(અ) બાકસાઈટ (બ) અબરખ (ક) ચાંદી (ડ) મેંગેનીઝ

(૧૩) રેડિયો એક્ટીવતાનો પ્રમાણિત એકમ કયો છે?
(અ) ક્યુરી (બ) લક્સ (ક) ઈઝન (ડ) ન્યૂટન

(૧૪) ‘ક્રોમીયમ ડીક્સાઈડ’ નીચેનામાંથી શરીરના કયા અંગ સાથે સંબંધિત છે?
(અ) ફેફસાં (બ) હૃદય (ક) ક્રીડની (ડ) લીવર

(૧૫) તમાકુમાં નીચનામાંથી કયો પદાર્થ રહેલો છે?
(અ) ક્રોકોઈન (બ) હેરોઈન (ક) અક્રીલ (ડ) નિકોટીન

વિવિધ

વિષય :- જ્ઞાતનામ કૃતિઓ

- મિથ્યાભિમાન : દલપતરામ
- મોરનાં ઈંડા : કૃષ્ણલાલ શ્રીધરાણી
- મોત પર મનન : ફિરોજ દાવર
- મૂળ સોનાં ઉપડેલાં : કમુલેન પટેલ
- રંતારંતર (ભાગ ૧ થી ૫) : જયોતિન્દ્ર દવે
- રચના અને સંરચના : હરિવલ્લભ ભાયાણી
- રાનેરી : મણીલાલ દેસાઈ

ભગવાન કરે એ બધું સારા માટે

...મારી આંગળીઓ તો બધી સલામત છે. એટલે એ આદિવાસીઓએ મારો બલિ ચઢાવ્યો હોત! માટે ભગવાન કરે એ બધું સારા માટે એક રાજા હતો. એના પ્રધાનને ભગવાન ઉપર બહુ શ્રદ્ધા. ગમે તે થાય. પ્રધાન તરત જ બોલે, “ભગવાને આ કર્યું એ સારા માટે જ કર્યું.” એક વાર, આકસ્મિક રીતે રાજાના હાથની એક આંગળી કપાઈ ગઈ. પ્રધાન બોલી ઊઠ્યો, “જે થયું તે ભગવાને સારા માટે જ કર્યું હશે.” રાજા આ સાંભળીને ગુસ્સે થઈ ગયો અને પ્રધાનને

બાળ વિભાગ

સંભાળિયા

જેલમાં પુરી દીધો. થોડા દિવસો બાદ રાજા શિકારે ક્યો. રાત પડી ગઈ અંધારું થઈ ગયું. છતાં દોડાવતો જ રહ્યો. એમાં આદિવાસી માનવભક્ષીઓનાં વિસ્તારમાં પહોંચી ગયો, અને પકડાઈ ગયો. એટલે રાજાની બલિ ચઢાવવાનું આદિવાસીઓએ નક્કી કર્યું. ત્યાં એક આદિવાસીની નજર રાજાના હાથ પર પડી. “આની તો એક આંકડી કપાયેલી છે. બલિ માટે બગીસ લક્ષણો જોઈએ. આ તો ખંડિત, બલિ માટે યોગ્ય નથી!” આમ કહી રાજાને છોડી મૂક્યો. રાજા પોતાના રાજ્યમાં પાછો ફર્યો. એને પોતાની ભૂલ સમજાઈ અને પ્રધાનને જેલમાંથી મુક્ત કર્યો. પ્રધાને કહ્યું, “તે જેલમાં પૂર્યો એ પણ સાઈં થયું. નહીં તો હું તમારી સાથે જ હોત તમને છૂટા પડવા જ ના ઉઠે. પણ મારી આંગળીઓ તો બધી સલામત છે. એટલે એ આદિવાસીઓએ મારો બલિ ચઢાવ્યો હોત! માટે ભગવાન કરે એ બધું સારા માટે.”

કસોટી

એક બ્રિટીશ ભૌતિક શાસ્ત્રવિદ અને ગણિતજ્ઞે તેનાં ૧૯૮૮માં પ્રકાશિત થયેલા પુસ્તક “એ બ્રીફ હિસ્ટ્રી ઓફ ટાઇમ”માં આકાશ અને સમય અંગેની આપણી માન્યતાને ધરમૂળથી ફેરવી નાખી છે. આ લેખકનું નામ તમે જાણો છો? અને તેઓએ મહાન બનાવ પોતાની શારીરિક વિકલાંગતાને કેવી રીતે છુટી તેની કંઈ ખબર છે?

બાળ મિત્રો,

દરેક વાતમાં ધગશ હંમેશાં રાખવી. ખાસ કરીને અભ્યાસ કરવામાં. ઘણીવાર ભણવામાં આગળ આવે કે અધૂરું લાગે તો પણ નિરાશા ખંખેરીને ખૂબ મન દબાવે મહેનત કરવી. કેમ કે, ખરા દિલથી અને સંપૂર્ણ ધ્યાન આપીને અભ્યાસ કરવામાં આવે તો અચૂક સફળતા મળે છે. એક સાચી બનેલી ઘટના છે. વર્ષ ૨૦૦૬માં સામાન્ય પ્રવાહનું બોર્ડનું પરિણામ આવતાં બે બાળકોએ સાબિત કરી દીધું કે ભણવા માટે, સગવડ કરતાં તીવ્ર ઇચ્છા વધારે ઉપયોગી છે. રાજુના પિતા મુંડપટ્ટી જેવા ગીચ અને અગવડભર્યા વિસ્તારમાં રહીને એક એપાર્ટમેન્ટમાં ચોકીદારી કરે છે. તેની માતા આડોશ-પાડોશનાં ઘરોમાં કચરા - પોતા - વાસણ માંજીને કુટુંબને ઘનકતું રાખે છે. રાજુનાં સમગ્ર અભ્યાસ માટે આજુબાજુનાં લોકોએ તેને જૂના ચોપડા અભ્યાસ સામગ્રી આપી હતી. સ્વૃષ્ણ ફી ભરવાના પૈસા ન હોવાથી નિશાળ - ઘરમાં રહીને રાજુ - રવાની એ ૯૦% ગુણ મેળવ્યાં. આ જ રીતે અમદાવાદમાં સાતમા સ્થાને આવેલ હિમાદ્રી ભટ્ટનાં પિતા મિલમાં કામ કરતાં હતા. મિલ બંધ થઈ જતાં રીક્ષા લઈને ગાડું ગળડાવતાં. હિમાદ્રીએ ૯૦% મેળવ્યા છે. તો, વાત સમજાઈ? ખરા મનથી મહેનત કરવામાં આવે તો ઝળઝળતી સરળતા મળે જ છે.

દરેક બાલનું ઓળંગો, પણ એક વાર!

